

Емилия Дворянова

При
входа на
морето

*Душата, със своя си начин да се изказва,
говори тук сякаш с едно лице, а моли уми-
ротворение от друго. Отнагало казва: Да
ме целуне той с целувка на устата – и вед-
нага след това, обръщайки се сякаш към
този, с когото е в момента, добавя: Ласки-
те ти са по-добри от вино.*

*Аз не разбирам това и намирам голямо
удоволствие в това неразбиране.*

Св. Тереза от Авила
(из „Размишления върху
Песен на песните“)

...а зад стъклото въздухът е зелен и подвижен, приближава, отдалечава се, лизва прозорците, разсейва се и зеленото изсветлява, става съвсем прозрачно зелено, видение за зелено, видението изтезва, после отново се появява и запотва да шуми в листата на гърветата, листата са зелени, но и въздухът е зелен и понякога се сгъстява, обличва стъклото и напират да влезе, балончетата се пукат, бълбукат, въздух във въздуха... искам да ги поема, потребно ми е да ги поема, заедно с тях в гърдите влиза зеленото, гъсто е и запотвам да кашлям... отите ми са отворени, виждам стъклото, зеления въздух отвън, формите му, съвсем ясно усещам някой до мен, но него не го виждам... трябва да ги отворя, отите за него... плътността на зеления въздух ми пречи...

– и после?

– после нищо.

Просто се повтаря. При всяко събуждане продължава да се повтаря: поредици от едва нюансирани едни към други зелени петна, линии, отделни точки, преливащи форми, и всички едва отличими в зелената маса на въздуха... приличат на сериите на Шьонберг, само че в цвят, или на електрокардиогра-

ма, зелени пулсации на сърдечния ритъм, или картина на минималист, опит да се улови неуловимо зеленото... зелен квадрат на Малевич...

Така казах на дъщеря ми сутринта рано, така ѝ го описах, за да ме разбере, докато седяхме на терасата и съзерцавахме зеленикавото море в далечината; беше дошла да си кажем довиждане, преди да отпътува обратно към София, а предишния ден ме докара с колата, но трябваше да преспи в селото, защото в санаториума не допускат да остават посетители, и не знам как ми хрумна да ѝ разкажа този сън точно преди да тръгне, навярно защото е натрапчив и си мислех, че ако ѝ го разкажа, ще се освободя от него, ще ме напусне зеленото.

– Така се събудих и после дълго виждах всичко в зелено.

Наистина беше така, този сън е първото, което си спомням, а тя ме погледна със съжаление и ме попита дали ме мъчи.

– Не, не ме мъчи... или само малко, навярно искам да разбере кой беше тогава до мене и продължава да бъде... ако не се бях събудила точно в този момент, щях да го видя и може би вече нямаше да се повтаря... но сигурно си била ти.

Само че това го изрекох единствено за утеха, нейна или моя, защото, когато се събудих, наистина тя беше до мен, но аз всъщност знам, че *онзи* е друг.

– Не се безпокой – казах ѝ, – тук е тихо, ще гледам морето, а и толкова много книги пренесохме... винаги съм мечтала за спокойствие и ето, дойде.

Ана погледна през стъклената врата към стената насреща, бях успяла още вечерта да подредя всичко, две лавици над бюрото.

– Сякаш ще останеш цяла година.

Усмихна се... усмихнах се и аз, ако можех, наистина бих останала; мястото изглежда красиво, наоколо няма нищо, сградата е кацнала на висока земя... само море, скали, никакъв шум освен вятъра и вълните, поне през тази първа нощ нищо друго не чух.

– Бих останала – казах ѝ, – но лекарите смятат, че за месец ще се оправя, най-много два...

– Дано, да, сигурно – отвърна Ана, но не изглеждаше убедена и тогава вече стана от шезлонга, влезе вътре и започна да разглежда книгите, докато ме чакаше да я последвам, за да я изпратя, но аз продължавах да гледам като замаяна зеленикавата вода, простряна до съвсем синия хоризонт.

– На юг морето е синьо, тук водите са зелени, нали и ти така го виждаш? – попитах, усъмнена в зеленото, и тя потвърди, така било на север, понякога ставало сиво, а аз продължих: – И е твърде далеч от София, няма смисъл да идваш, ще се притеснявам, докато шофираш.

Звучеше логично след всичко, което се случи, но не ми отвърна, не знам дали се съгласи, беше измъкнала от рафта „Вълшебната планина“ и разсеяно я прелистваше.

– Винаги съм си представяла санаториумите като във „Вълшебната планина“, не прекалявай с четенето...

Само че е море, помислих, но пък може да е вълшебно.

– Няма да прекалявам, просто любими страници, Ана... но и ще се опитам да пиша... ако мога, може би вече никога няма да мога.

Ана ме погледна учудено, каква е връзката?, не,

няма връзка... посочих ѝ дясната си ръка, все още бинтована, за да се оправдая, и дори поясних:

– Ако тук имах компютър, щях може би да натискам клавишите с едната ръка, думи за лява ръка като онзи концерт на Равел, само че нямам.

Погледът на Ана стана скептичен и пробяга през ръцете ми, после бързо се отклони, сякаш ѝ стана неудобно – малкият пръст на лявата ми ръка не се движи от години, тогава престанах да свиря, но поне си стои на място, а сега изгубих и малкия пръст на дясната.

– Не им върви на ръцете ми – потвърдих мислите ѝ – и все пак ще се опитам да пиша веднага щом ми махнат превръзката.

Искаше ми се да убедя себе си, а Ана остави „Вълшебната планина“ на мястото ѝ.

– Нещо ново ли?

Ново?, странно ми прозвуча, сякаш може да има нови неща.

– Не, как ново, ще се опитам да довърша „Света Тереза“, не искам да я изоставям, от тук може би лесно ще се пренеса в Авила... само да махнат превръзката... или дневник ще пиша... представяш ли си? станах, не закусвам, слязох до плажа, обядвах... и така всеки ден.

Опитвах да се шегувам, но със сигурност не звучеше така, затова се наложи да потвърдя.

– Наистина ще се опитам, обичам Тереза, а и така ще затворя миналото.

Ана приближи до мен да ме целуне.

– Няма да е зле, само внимавай да не го отвориш. След целувката станах и аз.

– Хайде, тръгвай и като пристигнеш, се обади, ве-

чер ще съм в стаята до телефона, тук няма къде да се ходи, толкова е изолирано.

Изпратих Ана през парка зад санаториума, докато вървахме, видях колко зелени са дърветата, огромен дъб в края на градината, смокини с плодове, кипариси, тревата, няколко пръскалки я обливаха с дребни капки като роса, край алеята, застлана с каменни плочи, имаше лехи с цветя и розови храсти, минахме и край беседка, където две жени си приказваха, нищо друго наоколо, само зад оградата десетина малки къщички като бунгала, навярно мястото, където живее обслужващият персонал.

– Ще трябва да разбере какво има тук, още нищо не знам.

Всъщност вече нямаше какво да кажа, а Ана забеляза, че се движа добре, само преди седмица пристъпвах със страх, сякаш не съм убедена в твърдата почва под краката ми.

– Все пак внимавай.

– Ще внимавам...

...и стигнахме до голямата порта, висока кована решетка на ромбове, само нея си спомнях от предишния ден, когато звъннахме късно вечерта и в тъмното чакахме някой да ни отвори. Тогава изскърца, сега пак изскърца, а отвън на пътя колата на Ана... вече наистина нямаше какво да си кажем, прегърна ме.

– Да се пазиш... и да се грижиш за кучето – казах.

– Ти също... и да се грижиш за себе си.

– Ще си представям, сякаш съм във Вълшебната планина, само че аз ще се върна, обещавам.

Трябваше да прозвучи оптимистично, но Ана се взря в очите ми.

– Кажи все пак, защо го направи?

Не я разбрах.

– Кое?

– Няма значение – каза и влезе в колата, помахаме отвътре.

Пътят е посипан с твърд чакъл, изпод гумите изхвърчаха дребни камъчета, едно от тях тупна върху крака ми.

...когато затворих вратата след себе си, тя изскърца дразнещо и тревожно на фона на застиналия въздух, цветята, тревата, водните капчици, оросяващи почвата на земята, подредените камъчета, винаги има нещо занемарено, няма как всичко да е наред, и тръгнах към сградата по околна алея, която следва първоначално оградата – решетка на дребни ромбове, вплетени един в друг по подобие на вратата, а на нивото на очите малки, заострени шипове – погледът пълзи по дантелената повърхност, докъдето решетката се скрива в храсталак, напомня нещо, но не се сетих какво, после алеята свърна, заобиколи сградата и се насочи към централния вход, обърнат към морето. Спрях за миг да огледам фасадата, бяла, с високи еркерни прозорци и решетки на терасите, подобни на тази, която опасва градината, трябва да е строена отдавна, а после е обновявана, помислих и се насочих към входа. Всъщност това би могло и да е изход, не е ясно как е замислена сградата, идеално симетрична е и от другата страна, откъм парка и пътя, има съвсем същия вход... седем широки стъпала между колони, стъклена врата, ако застана пред едната

врата, през прозрачното стъкло ще виждам насрещата другата, също прозрачна, едната посока на света, другата посока... няма как да се разбере кое е изходът, кое е входът... предпочитам да вляза откъм морето. Съсредоточих се в каменните плочи и крачките, да, никакъв страх, първоначално, когато се изправих преди месец, не смеех да пристъпя и това продължи дни и дни без причина в тялото, единствено в душата, после проходим колебливо, тези плочи обаче са твърди и усещам еластичността на сандалите, уютно, после стъпалата пред входа, колоните подпират широката козирка, а между тях високо увиснал гонг, този гонг трябва да вика някого, кога ли ще иззвучи... Сега обаче трябва да мина през лекарския кабинет, така ме посъветваха в София, после да разгледам, да усетя ритъма на живота тук, има ли ритъм, или трябва сама да си го създам... не може без ритъм... ето, този гонг, ако бие, създава ритъм... сега всичко ще разбере.

На рецепцията във фоайето стои дребно старче с гола глава, попитах къде е кабинетът на доктора,

– о, докторът... докторът ли, госпожо? ето там – посочи в пространството и се огъна в кръста, – посетете го веднага, разбира се, той е много специален човек и винаги на разположение, само трябва предварително да съобщите, да си запишете час...

естествено, *би трябвало* да се досетя, че *би трябвало* да си запиша час, след като тук хората са много, старчето посочи зад себе си стената с три широки ленти една над друга, зелена, жълта, червена, върху тях накичени ключове, твърде шарено, весело,

– нали разбирате, скъпа госпожо, има всякакви, зелени, жълти, червени, и непрестанно го безпоко-

ят, всички искат да се виждат с него съвсем без причина, просто така, защото е изключителен,

в ушите ми думите понякога тупат като камъчетата, изхвъркнали изпод гумите на кола, не е в ред старчето, и загледах цветните ленти да разбере къде ли трябва да виси моят ключ, ще трябва да го оставям и аз, много губя... а някои хора не могат да млъкнат и разбрах, че една млада госпожица стояла три часа пред кабинета,

– колко я убеждавах, тя не и не, чака да я приеме съвсем без причина, младите са такива,

а преди време друг господин цял час тропал на вратата му всяка минута – *тук!* – всяка минута – *тук!*, някои пък... защо ми говори тези неща, думите трополят една след друга, а старчето съвсем стриктно следи и не пуска хората да пристъпят натам, дори настоявало за преграда и заключена врата напреки на коридора, докторът обаче не се съгласил,

– оставете си името и ще ви звънна кога да отидете, скъпа госпожо, нали затова съм поставен тук, за всякакви проблеми се обръщайте към мене... само името и номера на стаята, госпожо, до довечера ще ви съобщя, ние тук знаем за вас, уверявам ви, мислим...

очичките му искрят, усмивка изкуствени зъби, с която прилича на престаряло пиколо, и докато се клати, дърпа постоянно единственото закопчано копче на самото, но пък може би се кланя, не разбрах какво означава „знаят за мене“, все пак казах името и стаята,

– всъщност знам, знам, госпожо... до довечера ще имате час за среща, това е среща...

благодарих и отминах, благодаря и не питах за трапезарията, можеше да отприщя още поток думи. До обед има толкова много време, а и в брошурите пише, че поднасят обяда и в стаите, нещо като румсървиз... но не и вечерята, освен при болест... значи всичко така е устроено, че мога почти да не напускам шезлонга на терасата, понякога само ще слизам при морето, тази мисъл е успокоителна, в мига, в който Ана си тръгна, се почувствах неуютно, а така силно желяех да остана сама, чувствата са противоречиви, желанията още повече. Взех асансьора до третия етаж, после по коридора, стъпките потъват в мека пътека, червена, климатици работят и всичко напомня луксозен хотел, на етажачи стаичка с количка сменя чаршафи, отнякъде се чу прахосмукачка, звук, тишина, шумовете потъват... преди да дойда, казвах на дъщеря ми, че е много скъпо и ще се разоря, тя обаче ме убеди: по-важно е да се оправиш напълно – от какво?... тук впрочем лекуват най-вече нерви, каквото и да означава това, и като се изключат някакъв специален басейн, калните бани и лекарят, мястото изглежда единствено за почивка, със същия ефект можех да си наема къщичка, близо до морето, и да си почивам, така възразих на Ана – на мене лекари не са ми нужни, достатъчно ми бяха, – а трябваше да ѝ кажа: тъгата ме мъчи, Ана, носталгия... нищо друго... но не посмях, защото знам как би възразила: *меланхолията е опасна тъга*, а и тя си го беше наумила и аз просто се подчиних. Напоследък силите не ми стигат, за да се съпротивлявам.

Докато отключвах вратата, от съседната стая излезе жена по плажна рокля, косата ѝ приборана в

тюрбан, а кожата загоряла, когато очите ни се срещнаха, видях, че нейните са сини, тя дали забеляза, че моите са черни, помислих... не, разбира се, хората рядко забелязват такива неща, поздравихме се тихо, добро утро шепнешком, устните ѝ бяха плътни и навярно съвсем меки, тя се отдалечи, а аз влязох вътре. Погледът ми се плъзна по стенния часовник, показваше едва десет, значи денят ще бъде ужасяващо дълъг, на другата стена се видях в огледалото и извърнах глава, в последните месеци добих чувство за благодатно занемаряване, в което външността вече няма значение, дори не можех да си спомня дали се бях сресала... а тази жена от съседната стая изглеждаше така подредена, устните ѝ подчертани с бледо червило, носеше дебела сребърна гривна на лявата си ръка, сребърни обици, забелязах ги... понякога подробностите, които непрекъснато забелязвам, ме побъркват, остават в мене и после се появяват... очи, гривни... вазелинът с миризма на мента и с форма на червило, с което намазва устните, преди да си тръгне, фин жест, чувствителни устни, напукват се, целувам ги, за да ги намаже отново, харесва ми, въвн е студено, студът пука устните... животът е ужасяващо пълен с детайли, видения, които трябва да затискам с реалност, да ги измествам... обвърнах отново погледа си към огледалото, само че то вече не отрази мен, бях влязла навътре и видях в него единствено малката библиотечка, това огледало е съвсем ненужно, там би трябвало да има картина, но няма. Стаята ми всъщност е малък апартамент: кухненски бокс, хладилник и кафемашина, вестибюл с масичка, телефон, *молим ви, не носете мобилни телефони, нито лаптоп, не е желателно поради спокой-*

ствието, колко странно изискване, канапе и бюро, над него рафтовете за книги, вдясно плъзгаща се врата към спалнята с двойно легло, тераса, отвеждаща погледа към морето, пред стъклото копринено бяло перде, вятърът го люлее... *осигурени са пълни удобства, елате при нас... ще ви облекчим...* от какво ли... и баня, естествено, над мивката огледало, срещу ваната друго, когато вляза в нея, ще изниквам отвсякъде, ще виждам голото си тяло, това не е особено приятно, напоследък го мразя, помислих го още вечерта, а после под душа стоях, обърната с гръб към отражението и с ръка, подпряна високо на плочките, за да не се мокри превръзката. Ако Ана все пак реши да дойде, бих ѝ казала да донесе една от нейните картини, ще я окача на мястото на огледалото в стаята, ще спестя образа си... но тя няма да дойде, знам. Поглъщащо спокойствие. Тишина.

Излязох на терасата и погледнах надолу, стаята ми е в края на сградата, над мен е покривът, на покрива също има голяма тераса, забелязах я отдолу, и гледката там трябва да е прекрасна, но тя е встрани, над централните врати с колоните. Оттук хора няма да минават освен някой градинар, паркът е отзад, и само жената с тюрбана би могла да се явява на своя балкон... може би... но едва ли ще я видя, преградата е висока, дебело армирано стъкло ни отделя, единствено бих я чувала в стъпки, присъствие, силует... а под мен само ивица тревна площ, разделена с калдъръмена пътека, която свършва в градинска вратичка, явно неизползваема, защото от тук съзирам голям катинар, зад нея черен път криволичи върху високия бряг досами края на скалите и някоя от криволиците му навярно отвежда надолу към пла-

жа, но дори и той не се вижда, само се предполага, и единствено морето постоянно ще плиска в очите ми, упоително е... сега това е моят отрязък земя. Висока земя, концентрирана земна плът, несъразмерна с огромната дълбочина на пейзажа... и всеки път е затворен.

Отидох до библиотеката да взема книга, тъмни очила, какво идеално време за четене като спасение, гравитация, извлек от самия живот... *само не прекалявай*, каза Ана... Няма. В този въздух и самота няма как да имам проблеми с главата, мога дори да се опитам да пиша, нали така казах и защо да не се окаже и истина?, понякога нещо все пак е истина... пишех за светицата, но вече дори не помня какво... болезнени думи и всичко остана болезнено недовършено, болезнено недовършено... мога да си припомня...

кажи все пак, защо го направи... защо ли?...

измъкнах от лавицата една от книгите, точно *онази* книга, всичко се нарича „книга“ само защото думите са беззвучно събрани между корици, тази обаче е глас, „Живот, разказан от нея“ – „нея“, която е себе си, кой ли е измислил това заглавие, не е тя, и каква безумна идея да се разкаже животът, илюзия... няма нищо друго освен детайли в живота, разпилени и прекалено много, за да бъдат разказани...

...бъди спокойна, Ана, само любими страници...

но и те са ненужни в тази сутрин, в която няма друго освен часове, не са нужни думи, стига ми образът, портретът върху корицата: Тереза между четиридесетте и петдесетте си години, седнала пред масата, пише в очите и в четката на Рибера, череп върху дебела книга, гълъб, кръжащ над главата ѝ,

ръката държи перо, жест, който напомня жеста на диригент, знак към думите да спрат, да почакаат или да ги притегли към себе си... всичко това няма нищо общо с часовете, които изтичат край мене, с кафеварката в ъгъла, с килима на дребни цветя, с пердето, ефирно залюляно от вятъра, това е само Рибера, проникнат с мрак, кафяво през убиточервено до черно с едва просветващи тук-там петна... тонове... тоналност... очите най-черни, излъчена напред тъмнина, която искри като контрапункт на поглъщащите черни орбити на черепа... само дрехата над монашеското одеяние е бяла и разтворена, наподобява крила...

...внимавай да не го отвориш...

Не.

Оставих обратно книгата и се върнах на терасата, седнах на шезлонга в плътната сянка на лоджията, плътта на морето изпълва очите, морето стига. Равно и гладко, опънато като платно, върху което лъчите чертаят онова, което човек последно е носил в зрението си, и образът от корицата се отпечата в повърхността на водата, последно видяното се изрисува между отблясъците, съедини се в картина – самата *тя* – *нея*... човек трудно се откъсва от унесените си; върху повърхността на водата може да се халюцинира, върху повърхността на платното също... може да се въобразява как перото изпада от гълъба, спуска се меко и тя го улавя, очите ѝ се обръщат нагоре, а в устните намира усмивка благодарност за спуснатото ѝ свише перо... *тогно* с него ще изпълни празните листа, приготвени *тогно* за *нея*, бих могла *тогно* това да опиша, ако имах ръка... за какво ли?, за да запълвам и аз празните часове с нейните думи,

или друг да ги нарисува, или за да бъдат прибавени към книгата под черепа и затиснати... остава неясно дали заради живота или заради смъртта се изписват, но тя трябва да е имала отговор, сигурна е била. Това обаче е предположение, нещо извън картината, нещо пробягващо в повърхността на морето, а в отпечатъка, останал в очите ми, е *уловен* само един миг, онзи, в който светицата е *уловила* перото, спуснато любовно от гълъба, любовно прието от нея... защо любовно?, тя така си е мислела, така е било...

*о, Тереза,
о, Тереза...*

перото от гълъба се люлее между вълните...

това обаче няма как да бъде видяно. Това е унес.

В стомаха ми нещо се сви, после се разбунтува, съвсем позната следа... не трябва да се оставят мислите така попилени... Преместих погледа си от водата към скалите, които прегръщат залива, гледките прогонват гледките, в очите пролазих по виещия се път край дантелената ограда на ромбове... това е „вече видяно“ в тъканта на съвсем ясен спомен, резбована, кована или понякога груба дървена решетка... и вратичката, заключена.

да, Тереза.

Затворих очи, не желая да гледам, искам да спя. Напоследък, когато тъгата се свие на топка в гърдите ми, пукне се и започне да се разстила заедно с кръвта из тялото, заспивам съвсем лесно, не както преди, когато преживявах дни и нощи в желанието за изчезване без никакъв сън – изчезваше ми се и понякога можех да кажа: *защото*... и да изпълня „защото“ с неща, но по-често просто светлините гаснеха, нощ-

та ме покриваше или слънцето изгряваше след безсънна нощ, а в подобни моменти цялото същество се напруга до вцепеняване, умът е по-скоро празен, отколкото объркан, недостатъчното желание за живеење се прелива в желанието за сън, както и в невъзможността за заспиване... нещо ти се иска да свърши, нещо е свършило, всичко ти се иска да свърши, вероятно много хора са преживявали същото... изтляване. Чувствата и усещанията са повторими и всеки си има собствени пътища да се измести от такава всмукваща спирала и да приеме както гасненето на светлините, така и изгрева на слънцето – ето, колко хубаво, наистина свърши и слънцето стои на хоризонта, когато отвори очи, ще е високо горе в небето...

до слуха ми долита свирка на кораб, сякаш тръби слон...

ни с кораб може да се изплъзне той...

някога живеех точно срещу Зоологическата градина, после я развалиха, преместиха я и слонът престана да тръби... дали има пристанище наблизо? отворих очи за миг, на хоризонта наистина плува кораб... каква глупачка съм, права беше Ана, *внимавай да не го отвориш*, не, нищо няма да отворям и Тереза няма да докосвам... очите натежават, какъв хубав начин за спасение е сънят, затварят се и остава само шумът на морето, би трябвало да е синьо, но не е, веднъж описах едно много синьо море, цяла книга написах за него, но то си беше точно такава, синьо, южно и топло, не съм го измисляла; обичам морето, независимо какво е, къде е... този бряг, средиземноморският бряг, Атонският бряг, брегът на Нормандия безнадеждно красив там, край Балбек, Балбек е

измислено име... северният океан обаче не може да се измисли и все пак думите са го изместили... и онзи най-далечният океан с неземното небе над него в другия край на земята... небето всъщност е толкова земно, освен в някои мигове на залеза, когато виждаш зад него, затворено е като купол на църква, капак на ковчег, притиска... ако някога бих се самоубила, единствената смърт, възможната, е потъването в морето, за много жени е така, утробно е, не съм изключение, изключения всъщност няма... Вирджиния Улф се е самоубила така, Офелия също, но тя е измислена... дали е измислена?... потъване, припомнящо дъха на утроба, а когато бебето остане подълго в нея, водите стават зелени и то умира и въздухът пак е зелен и подвижен, приближава, отдалечава се, разсейва се и зеленото изсветлява, става съвсем прозрачно зелено, видение за зелено, видението изтезва, после отново се появява и започва да шуми в листата на дърветата, листата са зелени...

...морето е зелено...

...туп-туп-туп, някъде тупа тонка...

...всяка минута – тук – всяка минута – тук...

...къде, господине, е докторът?

...едно копче се откъсва от сакото... и туп.

Някой чука. Бях се унесла, може и отдавна да спя... ето сега... безпокоят ме...

...на вратата млада жена в елегантен костюм, тук хората са елегантни, старчето е в същата униформа... тук... но това беше в съня... сега е реално... реална е моята рокля, измачкана, а тя каза,
– аз съм сестра Евдокия.

Представи се с малко име, навярно така е прието за сестрите, и ми подаде ръка, която отдръпна веднага щом видя превръзката,

– имате хубави униформи, колко по-добре от бели престилки, уютно,

казах, бях още замаяна от дрямката и само това измислих,

– да, благодаря – отвърна, – тук не е болница, по-скоро дом, като в семейство е,

повечето хора влагат положителен смисъл в тази дума, помислих, а главата ми постепенно се наемсти спрямо реалността и ето, не се бях представила, тя да, аз не, но може и тъй, без ръка, а ако ще е „домашно“, малкото име стига,

– Анастасия съм – казах, – имаме необичайни имена,

сестра Евдокия се усмихна, не било наш избор, ако тя можела да избира, никога не би се нарекла така. Влезе вътре и седна на канапето, подаде ми някакви листове, които трябвало да попълня, за да направят картон, все пак е санаториум, водели пълна документация, но това е формалност, по-важно било как се чувствам, имам ли нужда от нещо специално... беше дразнещо любезна, устните ѝ леко начервени като на онази жена с тюрбана, но може и да са естествен цвят, а отгоре само блясък, вазелин, положен с точен жест без нужда от огледало... косата, опъната назад в кок, загърнат на тила с тънка мрежичка, очите сивосияйни... изразих възхищението си от всичко, което до този момент бях видяла. Никакви възражения, тук е съвършено, казах, напомня Вълшебната планина, очите на сестра Евдокия не трепнаха, плътно взрени в мен, все пак

нещо не е ли необходимо?, попита, не, всичко тук е наред,

– само външната врата скърца, онази на изхода или входа на парка, всъщност все едно...

нямам никаква представа защо го казах, каква, явно не можех да изляза напълно от дрямката и говорех ненужни неща, но тя не знаеше, че ме е пробудила от зелен сън, клепачите ѝ трепнаха, трепна и обницата на ухото ѝ, обеща веднага да съобщи на поддържащия персонал, те ще отстранят, веднага отстранявали... а погледът ѝ стана още по-внимателен, дали не и нежен, започна да ми обяснява дневния режим, всъщност такъв нямало. Да не си мисля, че някой ще изисква нещо от мен, за възстановяването се разчитало най-вече на почивката, мога да правя каквото си пожелая... само час в басейна... и калните бани, разбира се, щяла да ми покаже и мястото, да ме заведе... но пък имало хора, които не желаят да се мажат с кал... нищо друго, завърши, останалото докторът ще прецени, и после стана,

– докторът ви чака утре в единайсет, на него занесете попълнените формуляри,

всъщност за това беше дошла.

– благодаря ви, сестра Евдокия,

– тук всички сме на разположение...

преди да излезе, спря за миг на прага,

– не ви разбрах, когато казахте, че ви напомня планина... тук нямаме планина освен хълмчетата, които се спускат в морето, вярно, че брегът е висок и напомня...

беше наистина млада,

– това е само книга, разказва за санаториум...

просто асоциация... дъщеря ми я разглеждаше сутринта.

Сестра Евдокия се усмихна и тръгна, стъпките ѝ потънаха в много меката пътека, тук стъпките потъват, а хората помежду си шепнат, защо ли шепнат... в края на коридора се появи жената с тюрбана, вероятно се връщаше от плажа, по краката ѝ имаше пясък... двете се поздравиха с кимване, разминаха се...

стерилно

дали ще усещам присъствие?...

Върнах се обратно, човек винаги се помайва, когато остане сам на ново място, не знае как точно и какво да захване... измъкнах един голям тефтер с твърди корици, книга между книгите с празни бели листове, нали ще пиша, така твърдя, само че години не съм писала с ръка, а и ръката ми поне засега я няма. Все пак съм си взела писалка, съвсем истинска, навярно за да се подпра в нещо. Патерици. Отворих на първата страница, нагласих писеца и задържах връхчето му, докато се образува видима точка, после задвижих ръката,

опит за писане с лява ръка

буквите се появяват една по една много бавно, ченгелите разкривени, кръгчета в неравна височина,

ще си поръзам обяда в стаята

писалката стои особено, а и пръстите ми всъщност са четири, малкия само привидно го има, заел точната форма, която е потребна, за да се натисне клавиш, но някак „завинаги“ и вече не може да се разгъне... сега и на дясната са останали четири пръста, малкия, казват, съвсем го няма, но не мога да си

представя... не съм се замисляла пръстите ли следват мисълта?, или мисълта се нагажда към пръстите?, но поне докато не ми махнат превръзката, няма да разбера, прекалено много липси. Кастрация. Изглежда, и това, което казах на Ана просто така, за утеха, няма как да се случи... трудно е...

*като прохождане
каква нестеливост
буква по буква
думите изместват реалността
все пак трябва да ветерям
думите лишават реалността от реалност
някъде тупа топка, някой играе на топка
друго няма
сега толкова мога,
за друго нямам желание.*

...един господин мина край масата и хвърли поглед към нея, погледът ѝ отскочи, линия между него и бара, където наливат напитки, спусна се обратно надолу, диагонал, и се спря на прасците му, нямат косми, никакви, обезкосмен е или просто си е такъв, гладък, месото е крехко и сосът съвсем приличен, успя да го раздроби на късчета само с вилицата, сложи едно парченце в устата и се загледа в огромната витрина насреща, обърната към морския бряг и разтворена към верандата, слънцето вече го няма, но небето все още свети с приглушена вечерна светлина, която скоро ще се потопа в морето... откъсна още едно парченце, набучи на вилицата и гъбка, леко зачервена и с пънче, може би все пак трябваше да си вземе чаша вино, още не е късно,

тук мястото е пусто и везе е късно...

понякога „късно“ означава „никога“ ... и все пак, ако имаше риба, би могла да изпие чаша бяло вино, би могла, но съвсем е отвикнала и после омайването ще е голямо, защо пък не, ето тази жена пие вече трета чаша, преброи ги, остана в съзнанието ѝ една, две, три, онези детайли, от които няма спасение, а на третата маса до разтворената витрина е седнала жената с тюрбана, но сега вече е без тюрбан, косите ѝ са тъмни и вдигнати нагоре в опашка, придържана от шнола, не е сама на масата, естествено, не е сама, има още една жена там и един мъж, само тя е сама, защото е нова, защото не иска друг, искам само покой,

няма за мен мира, няма покой

кой беше казал?

– Йов.

В съзнанието има толкова много шум, безсмислени неща, които изблихват, когато никой не ги иска, безпокойно, не, тук е спокойно, дори на вечеря няма шум и всички говорят приглушено, звукова марапя... още един поглед се сблъска с нейния, мъж, на този панталонът е дълъг, не е ясно има ли косми или пък не, интересно е какво правят след вечеря, дали се прибират в стаите си, може би имат някакви забавления...

– ако обичате... чаша вино... червено, не, розе, все пак е още лято...

каза на келнера, всъщност най-много обича ракия със салата, направена от самата *нея*, но това е друг жанр, поемата е едно, съвсем друго романът, в романа човек изговаря какво ли не, а понякога смесването може да се превърне в драма, животът на нейните думи е драматичен с привкус на трагедия,

която на косъм се разминава... разминава ли се?, *запотна в думи... свърши в думи...* логично е... има още един сам на маса, храни се бързо и гледа надолу в чинията, нито за миг не повдига очи, сякаш се страхува някой да не го погледне, ето, тя го наблюдава, гледа го: и да вдига очи, и да не ги вдига, тя наблюдава. Хората мразят да бъдат наблюдавани, твърдят го, но всъщност съвсем не е така, любовмраза е, границата между любовта и омразата, надеждата е суетна, омразата пада в погледа...

...плени сърцето ми с един поглед на очите си...

плени сърцето ѝ с един поглед на очите си или тя неговото с нейните очи, все едно, понякога става така, а мъжът все пак вдигна за миг погледа си, метна го някъде към хоризонта на морето, после го прибра... всеки желае да бъде пленен и после да мрази за това...

– ...благодаря, не желая десерт, никога не ям... ще си допия само виното...

виното е добро. Утре ще си вземе червено, а някоя следваща вечер салатата и ракия, сякаш и времето е отново добро...

Сянка падна върху бялата покривката, някой до нея... вдигна поглед, о, сестра Евдокия... няма да ѝ подаде ръка, вече знае,

– как сте?... карамелът е великолепен, съвсем пресен, вземете си, тук дори през лятото си позволяваме карамел, яйцата ни са домашни... един крем винаги се отразява добре...

– благодаря, не обичам сладко освен много рядко...

– имате нужда, слаба сте... трябва ви грижа за тялото...

– да, благодаря, но съм отвикнала да ям много...

И после отново буква по буква:

нощта е разстлана навсякъде, има много щурци, крякати и жаби... няма морски жаби, езерото трябва да е наблизо... дали по това време се размножават

колко бавни са буквите

Ана се обади, пристигнала е благополучно

15 август, малко след полунощ, усещам буквите една след друга, една до друга, не и думите, може да се пише с букви, може с думи

лека нощ

Анастасия написа, за да каже за нея, която е себе си.